

VI.

Om Frederik Boyes „Skatkiste“.

Til de foran, S. 129—31 meddelte Bidrag til Fr. Boyes Biografi har Hr. Sognepræst A. Jantzen velvillig ydet følgende Rettelse og Supplement:

Det i K. S. 5. R. V, 131, Lin. 6 f. o. nævnte Skrift af Fr. Boye fra 1759 er kun en ny Udgave af hans »Lille Skatkiste«, en Betegnelse, som stærkt kom i Mode ved Pietismen²⁾. Det er R. Nyerup, der i Litt. Lex. har ledet saavel Tidsskriftets Udgiver som tidligere Fr. Nielsen i Biogr. Lex. paa Vildspor. Nyerup udskriver Worms Lex., der I, 129 anfører Udgaverne 1750 og 1753 og derefter III, 96 nævner, at der ogsaa haves Udgaver fra 1759 og 1775.

Boyes Skatkistes 1. Udg. har intet Aarstal paa Titelbladet, men Fortalen er dateret »Kjøbenhavn d. 12. Decembris 1749«. I denne Udgave er endnu ikke Datoer over de enkelte Skriftsteder med tilhørende Vers. 1753 kommer Dedicationen til Prinsesse Charlotte Amalie, og i 3. Udg. 1759 sættes første Gang Datoer til de enkelte Vers; disse kunde kun strække til indtil 1. Oktober, saa fort-

²⁾ I Kjøbenhavn blev 1738—40 trykt J. C. Schinmeyer's »Biblisches Spruch- und Schatzkästlein«, hvori 200 Bibelord belagte med Udsagn af Luther. Bogen optrykkes stadig endnu.

sættes i »Et lidet Tillæg« fra 1. Okt. til 16. Dec. Efter Boyes Død tryktes 2. Tillæg, som besørgedes af J. P. J. 3: Efterfølgeren i Kapellaniet ved Trinitatis Kirke, Jens Peder-
sen Juul (D. Mag. 5 R, V, 242), med følgende Indledningsvers:

Den, som disse Blomster haver
Samlet i Gethsemane,
Fuld af Jesu Aand og Gaver,
Er nu hos sin Frelsere.
Flere gives her af samme,
Som med Blod bestenkte er:
Gid de mange maae anflamme
Til at faae vor Brudgom kiær.

Kjøbenhavn, d. 1. Jan. 1760,

J. P. J.

I dette sidste Tillæg findes Vers til Aarets Udgang. Til 31. Dec. anføres Aab. 21,4 »Og Gud skal aftørre al Graad« etc. og dertil Verset:

Er der da saa stor en Glæde
I det nye Jerusalem (osv.).

Nr. 645 i den nuv. Kirkepsalmebog, hvori ligeledes er optaget som V. 3 og V. 4, af Nr. 668 Verset i Skatkistens 1. Oktober 3; Slutuingsverset af den oprindelige Samling.

4. Udg. udkom 1768; efter dette Oplag paany udgivet i Odense 1837 af Peter Larsen Skræppenborg paa eget Forlag. — Senere mange Gange og paa mange Steder (bl a. ogsaa i Norge og Christiansfeldt). Boghandler N. C. Ditlevsen udgav den lille Bog 1846 med følgende Fortale: »Den betydelige Efterspørgsel, der i de senere Aar har været om nærværende lille Bog, i Forening med mange christeligssindede Venners Vidnesbyrd om dens ypperlige Indhold og Mening: at den ikke burde savnes af dem, som daglig deraf vilde hente Trøst og Opmuntring, har foranlediget mig til det meget behagelige Foretagende, paany at lade den komme for Lyset, i det Haab, at den vist vil være mange Troende til megen aandelig Glæde og Opbyggelse«. —

Bogen udbredtes stadig af Indre Missions Kolportører og efterspørges hyppig til Brug som Konfirmationsgave. Boghandler N. B. Kousgaard fik 1888 Pastor Vilh. Beck til at ledsage Udsendelsen med et anbefalende Forord: »Det skulde glæde mig meget, om jeg med disse Linier kunde berede denne kjære gamle Bog en god Indgang i Menne-skers Huse, at den endnu en Gang kunde gjøre en god Gjerning til daglig Paamindelse og Trøst. »Boyes lille Skat-kiste«, som er dens almindelige Navn, hørte til de Bøger, som i Indre Missions første Dage udbredtes stærkest og blev efterspurgt mest blandt de Hellige og har saaledes gjort en god Gjerning mange Steder. Den maa kunne det endnu«. — Den er senest optrykt 1895 ved Kousgaard.

Ved Tidsskriftets Omtale af Fr. Boye turde muligvis ogsaa være nævnt hans sidste litterære Arbejde:

Thomæ Securii Aandelige Myrrhe-Busk eller Syv Fa-ste-Betragtninger om Vor Korsfæstede Herres Jesu Christi Person, Gestalt og Lidelse paa Korset, hans Ribler, Vun-der og Saar, hans Smerter, hans Blod, hans syv Ord paa Korset, og hans bittre Død. Til en naadehungrig Sjels nyttelige Brug. Første Gang udg. 1640 med den store Matthiæ Hoë von Hoënegg hans Fortale, og 1714 igjen oplagt. . . . Nu til fleres Opbyggelse, oversat paa Dansk og til Trykken befordret af F. B. Kbhvn, Trykt hos Niels Hansen Møller, 1758.

(Med et Titelbillede: Jesus paa Korset og en Skikkelse omfavnende Fødderne, derunder Verset):

O hvor jeg fryder mig, jeg ligger her og suer
De Fødders blodig Saft, og midlertid beskuer
Min Frelsers blodig Ryg, hans Hoved og hver Haand,
Og i hans Sides Hull forlyster ieg min Aand.

Ogsaa dette Skrift er dediceret Prinsesse Charlotte Amalie: »Min naadigste Prinsesse! forønskes hjertelig i Jesu vor allerkjæreste Frelsers Blod, Saar, Kors og Død all

Guddommelig Naade, Kraft, Trøst og Salighed«. — Boye har selv leveret en lang Indledning, hvori han vil bevise, at alle Tiders Theologer har svælget i Lammetheologien. Fortalen er dateret 26. Jan. 1758.

Fr. Boye begravedes 1. Maj 1759 i Trinitatis Kirke nedenfor Koret i Mag. Dorschei (Kap. ved Kirken † 1730) murede Begravelse. Faa Aar efter nedsattes ved hans Side Professor H. P. Anchersen († 1765) [Pers. Tidsskr. 4. R. V, 156]. Som Dødsaarsag anfører Kirkebogen for Fr. Boye »Hovedpine« (!).

Naar det er som »Kateket«, F. B. er blevet fremdraget, vil jeg gøre opmærksom paa, at han havde en Halvbroder, Nic. Brücker, der ogsaa havde været Kateket og tilhørte Brødremenigheden og 1774 var Planter paa St. Thomas. (H. Lawaetz, Brødremenigh. Mission i dansk Vestindien, S. 61).

A. J.
